

Š i f r a k a n d i d a t a :

--

Državni izpitni center

JESENSKI IZPITNI ROK

PSIHOLOGIJA

Izpitna pola 1

Strukturirane naloge

Četrtek, 29. avgust 2019 / 90 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.

Konceptna lista sta na perforiranih listih, ki ju kandidat pazljivo iztrga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpitna pola vsebuje 4 strukturirane naloge, od katerih izberite in rešite 3. Pri vsaki nalogi tudi označite, na kateri del odgovarjate (npr. 1.1., 1.2. ali 1.3.). Število točk, ki jih lahko dosežete, je 36; vsaka naloga je vredna 12 točk.

V preglednici z "x" zaznamujte, katere naloge naj ocenjevalec oceni. Če tega ne boste storili, bo ocenil prve tri naloge, ki ste jih reševali.

1.	2.	3.	4.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapишite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocjenjeni z 0 točkami. Osnutki rešitev, ki jih lahko napišete na konceptna lista, se pri ocenjevanju ne upoštevajo.

Zaupajte vase in svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani, od tega 2 prazni.

M 1 9 2 5 4 1 2 1 0 2

Konceptni list

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

Konceptni list

Konceptni list

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

Konceptni list

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

Prazna stran

OBRNITE LIST.

1. naloga

Oče je petletnega Tilna pospremil na pregled k otroški zdravnici. Medicinski sestri je potožil, da Tilen verjetno slabo sliši. Medicinska sestra je naredila hitri preizkus tako, da je Tilnu šepetala številke, ki naj bi jih glasno ponovil. Začela je tako tiho, da Tilen ni ničesar slišal, nato je šepetanje postopoma pojačevala do stopnje, da je ponovil številke. Oče še vedno ni slišal šepetanja medicinske sestre, čeprav je stal tik poleg sina.

- 1.1. Poimenujte in opredelite čutni prag, ki je razpoznaven iz primera v nalogi, ter opišite splošno razliko med občutkom in zaznavo. (4 točke)

1.2. Poimenujte čutni prag, ki bi ga pri Tilnu še lahko preizkusila medicinska sestra, in s primerom ponazorite (opишite), kako bi lahko izvedla preizkus. Razložite, od česa je odvisen poimenovani čutni prag. (4 točke)

1.3. Presodite različne vzroke, zaradi katerih morda Tilnov oče ni slišal številk, ki jih je njegovemu sinu šepetala medicinska sestra, in pojasnite svoje presoje (trije vzroki s pojasnitvami). (4 točke)

M 1 9 2 5 4 1 2 1 0 9

9/16

2. naloga

V neki raziskavi so udeleženci različnih starosti odgovarjali na to moralno dilemo: »Markova žena je pred meseci zbolela za posebno obliko tumorja. Zdravljenje doma ni bilo uspešno, zato se je družina obrnila po pomoč na priznano kliniko v tujini. Tam so ocenili, da je možnost za ozdravitev visoka, vendar je visoka tudi cena zdravljenja. Nekega dne se je Marko sprehajal po parku in obupano razmišljal, kako bi pomagal ženi, saj nimata veliko prihrankov. Nenadoma je v listju zagledal denarnico z zajetnim kupom denarja. Ugotovil je, da pripada bogatemu lokalnemu podjetniku, ki ga je pred enim letom odpustil iz službe. Marko je dolgo razmišljal, kaj naj stori, nato se je odločil, da bo denar obdržal in tako pomagal ženi. Ali je Marko ravnal prav? Pojasnite svojo odločitev.«

- 2.1. Poimenujte tri ravni Kohlbergove teorije moralnega presojanja in opišite dve izmed njih. (4 točke)
- 2.2. S primeroma ponazorite, kako bi na zgoraj opisano dilemo odgovorila posameznika, ki sta na dveh različnih ravneh moralnega presojanja. Za vsak primer ugotovite, v katerem razvojnem obdobju lahko pričakujemo tak odgovor. (4 točke)
- 2.3. Utemeljite prispevek Kohlbergove teorije k razumevanju posameznikovega moralnega presojanja (tri utemeljitve). Presodite tudi eno pomanjkljivost Kohlbergove teorije. (4 točke)

M 1 9 2 5 4 1 2 1 1 .

11/16

3. naloga

Srednješolca, Marko in Aljaž, oba močno razočarana nad odločitvijo trenerja, da nista izbrana v ekipo, ki bo tekmovala na državnem prvenstvu srednjih šol v košarki, sta se na to različno odzvala.

Aljaž je takoj potem, ko mu je trener pojasnil, da od njega pričakuje več resnosti in odgovornosti v zvezi s treningi, prišepnil soigralcu: »Saj tako niste dovolj resno trenirali, da bi sploh kakšno tekmo zmagali.«

Marko, ki je že nekaj časa spoznaval, da mu pri košarki ne uspeva in da to ni pravi šport zanj, se je ob razlogih, ki jih je navedel trener, češ da je konstitucijsko prešibek, dokončno odločil, da bo namesto košarke raje treniral atletiko, o čemer se je v atletskem klubu pred časom že pozanimal.

- 3.1. Razložite, kdaj se ob duševnih obremenitvah sprožijo obrambni mehanizmi, in navedite dva obrambna mehanizma. Opišite dve značilnosti nekonstruktivnega spoprijemanja z duševno obremenitvijo.

(4 točke)

3.2. Poimenujte in pojasnite obrambni mehanizem, ki se kaže v Aljaževem vedenju, ter s primerom ponazorite Aljažovo odzivanje v teh okoliščinah, ko bi uporabil katerega od drugih obrambnih mehanizmov. Pojasnite tudi, zakaj pri Marku ni šlo za uporabo obrambnega mehanizma.

(4 točke)

3.3. Obrambni mehanizmi delujejo tudi pozitivno, tako kratkoročno kot dolgoročno. Presodite in utemeljite, zakaj je uporaba obrambnih mehanizmov za posameznika lahko pozitivna (skupaj tri presoje in utemeljitve).

(4 točke)

V sivo polje ne pište.

E ne pište. V sivo polje ne pište.

M 1 9 2 5 4 1 2 1 1 3

13/16

4. naloga

Med srednješolkama Sabino in Tino je nastal konflikt, ker Sabina ni hotela posoditi Tini svojih zapiskov. To je Tino razjezilo in je zavpila: »Kako si egoistična, samo nase misliš! Iz česa pa naj se zdaj učim za jutrišnji test?« Nato je Sabina prijela Tinino peresnico, jo jezno vrgla na tla in ob odhodu močno zaloputnila z vrati razreda.

- 4.1. Opredelite disocialno vedenje. Poimenujte in opredelite vrsti disocialnega vedenja. (4 točke)

4.2. Poimenujte in opišite razlago agresivnosti, ki bi najbolj ustrezala razlagi Tinine agresivnosti. Na primeru agresivnega vedenja mladostnika ponazorite še eno od razlag agresivnosti in jo tudi poimenujte. (4 točke)

4.3. Presodite in pojasnite, v katerih okoliščinah je agresivno vedenje nekonstruktivno/nesprejemljivo, v katerih pa je lahko tudi konstruktivno/sprejemljivo (štiri presoje s pojasnitvami). (4 točke)

M 1 9 2 5 4 1 2 1 1 5

15/16

Prazna stran